Контрольный экземпляр | Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

ССРДИЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера деиз ★ ЕРА, 20 ФЕВРАЛЬ, 1986 ШУ. ★ № 22 (7213). ★ Мах 3 кеп.

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Пленумах бола ИНФОРМАЦИОННИ ХОАМ

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Пленум хиннай 1986 шера 18 феврале.

Пленумо дийцад ер деашш:

1. Советски Союза Коммунистически парте XXVII съезда ергIолча КПСС Центральни Комитета политически доклада хьакъехьа.

2. КПСС Программа кердача редакце проект ерригача партен дерригача халкъон ювцара керттерча итогийн КПСС XXVII съезд хьажийта из дIачуяларен хьакъехьа.

3. КПСС Устава даь хувцамаш дувцара итогийн хувцамаш даьча парте Устава проект КПСС XXVII съезд хьажийта дIачуяларен хьакъехьа.

4. 1986—1990 шерашкен 2000 шерага кхаччалца йолча юкъан СССР экономически социальни дегIайолаяра Керттерча лостамех лаьца КПСС XXVII съезда ергIолча доклада хьакъехьа.

5. «1986—1990 шерашкен 2000 шерага кхаччалца йолча юкъан СССР экономически социальни дегIайолаяра Керттера лостамаш» яха проект дерригача халкъо ювцара итогийн из проект КПСС XXVII съезд хьажийта дIачуяларен хьакъехьа.

Цу дешаех лаьца новкъосташа М. С. Горбачевен Н. И. Рыжковен яьча докладашка ладийгIар. Пленумо могашъ хьаЧуенна докладаш, КПСС Программа кердача редакце, хувцамаш даьча парте Устава, Керттерча лостамий проекташ, решени тIаийдай уж документаш Советски Союза Коммунистически парте XXVII съезд хьажийта дIачудала.

Организационни дешашка хьежай Пленум.

Пленумо КПСС ЦК Политбюро члена кандидатална хержаш н. Б. Н. Ельцин, КПСС ЦК секретара декхарех мукъа-вальккхав из парте Московски городской комитете балха ваха хиларца дувзаденна.

Пленумо КПСС ЦК Политбюро члена декхарех мукъавалийтав н. В. В. Гришин пенсе тIа водаш хиларца дувзаденна.

Пленумо КПСС ЦК секретара декхарех мукъавалийтав н. К. В. Русаков могашал бахьан долаш пенсе тIа водаш хиларца дувзаденна.

Цу тIехь КПСС ЦК Пленумо ший болх чакхбаьккхар.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ РЕВИЗИОННИ КОМИССЕ

18 феврале КПСС Центральни ревизионни комиссе заседани хилар. Цига йийца а йийца, могашъ комиссе Советски Союза КПСС Центральни ревизионни комиссе хьакъехьарча кердача положене проект а.

хIаьта иштта хIанз хулача парте съезде дIачулургIола КПСС Центральни ревизионни комиссе хьакъехьарча кердача положене проект а.

КПССОБКОМЕ

КПСС обкома бюро ший аргIаларча заседанс хьежар «Парте Советски районмо района партийни организацеи тритиеи самокритикеи КПСС Уставо дIадахарашка хьежжа дегIакхувларга беча балхах долча» деш-ацара.

ТIаийдача соцам тIа белгалдоьх критикеи самокритикеи дегIайолаяра КПСС Советски райком хьалха боа белгалдац. КПСС райкома бюро заседанс, юхьханцарча партийни организацеи гучадаьха кхоачамбооцаргаи дIадаха, критикеи самокритикеи шерра дегIакхувларга хьакъехьара Уставо дIадехараш шекю а йоацаш нийса кхоачащделга Iалашде, партийни организацеи денал лакхдар, хIара коммуниста интернационална дегIакхувлярга тIехьа, партийни, пачхьалкхен, къаьхьегама, производственни дисциплина тедхаяра духьала лоаттабу къовсам чIоагIбара, организованности порядок лакхъяра тIеераьяь йола КПСС ЦК апрельски октябрьски (1985 ш.) Пленумий дина хьинаре а леррагIа а чакхъяха.

КПСС обкома бюро хьажа а хьежа могайбу IаламатехнIески прогресее сихьяра, Iилманеи хьалха латтача практикаеи карагIдийнараш юрта боахама производствана юкъедахьара, цу кIийлен тIа продукци арахецилген цун дикаи лакхъяра тIаберзабаьлча Урус-Мартана районерча «Солнечный» совхоза партбюрон адмминстрацеи балха опыт.

ТIаийдача соцам тIа белгалдаьхIад, чакхооачу организаторски политически балхо совхоза коллектива таро хилийта хилар юртбоахама производства эффективность дехьаш. Лаьттах, техникех, IилманеН хьалха латтача опытан карагIдаьнарех, къаьхьегам пIаштIехьбанхарех мах телареи прогрессивни формаех хьажьалагIа пайда а нийеш динамично алсамдоаннх боахамо юртбоахама продукци арахецар. ИттIаргIча пятилеткаца вийдича духха хIама ца эпшаш шоза-за совдьяннад дIабуIтталагIеча пятилетне пачхьалкхенга бакъдаккхар дохкар, гентара тIаьра чубахьа цар хьувкъам 60 процент лакхбеннаб, 46 процент лакхбенна тIаьхьа пачхьалкхенга онсаре, фондо кхайлур — цкъан ахаззен, 605 эзар соама боараме бо 1985 шера бахь пайда.

Интенсивни факторий чотах шийттагIаргIча пятилетке пиозза алсамдаккхи лаьрхIад совхозе бакъдаккхар кхедар, 1990 шера 40 эзар тоннага а кхоачадеш. Иштта лаккхургIа хьайбай продуцце производство а.

КПСС обкома бюро дехкарийла яьй парте Советски райком, юххьанцара партийни организацеи гучадаьха кхоачамбооцаргаи дIадаха, критикеи самокритикеи шерра дегIакхувларга хьакъехьара Уставо дIадехараш шекю а йоацаш нийса кхоачащделга Iалашде, партийни организацеи денал лакхдар, хIара коммуниста интернационална дегIакхувлярга тIехьа, партийни, пачхьалкхен, къаьхьегама, производственни дисциплина тедхаяра духьала лоаттабу къовсам чIоагIбара, организованности порядок лакхъяра тIеераьяь йола КПСС ЦК апрельски октябрьски (1985 ш.) Пленумий дина хьинаре а леррагIа а чакхъяха.

КПСС обкома бюро хьажа а хьежа могайбу IаламатехнIески прогресее сихьяра, IилманеИ хьалха латтача практикаеи карагIдийнараш юрта боахама производствана юкъедахьара, цу кIийлен тIа продукци арахецилген цун дикаи лакхъяра тIаберзабаьлча Урус-Мартана районерча «Солнечный» совхоза партбюрон адмминстрацеи балха опыт.

ТIаийдача соцам тIа белгалдаьхIад, чакхооачу организаторски политически балхо совхоза коллектива таро хилийта хилар юртбоахама производства эффективность дехьаш. Лаьттах, техникех, IилманеН хьалха латтача опытан карагIдаьнарех, къаьхьегам пIаштIехьбанхарех мах телареи прогрессивни формаех хьажьалагIа пайда а нийеш динамично алсамдоаннх боахамо юртбоахама продукци арахецар. ИттIаргIча пятилеткаца вийдича духха хIама ца эпшаш шоза-за совдьяннад дIабуIтталагIеча пятилетне пачхьалкхенга бакъдаккхар дохкар, гентара тIаьра чубахьа цар хьувкъам 60 процент лакхбеннаб, 46 процент лакхбенна тIаьхьа пачхьалкхенга онсаре, фондо кхайлур — цкъан ахаззен, 605 эзар соама боараме бо 1985 шера бахь пайда.

ГIбетталлуча къаьхьегамхоша еш йолча критически замечанеи учет хьадда система йолаш яц.

КПСС обкома бюро дехкарийла яьй парте Советски райком, юххьанцара партийни организацеи гучадаьха кхоачамбооцаргаи дIадаха, критикеи самокритикеи шерра дегIакхувларга хьакъехьара Уставо дIадехараш шекю а йоацаш нийса кхоачащделга Iалашде, партийни организацеи денал лакхдар, хIара коммуниста интернационална дегIакхувлярга тIехьа, партийни, пачхьалкхен, къаьхьегама, производственни дисциплина тедхаяра духьала лоаттабу къовсам чIоагIбара, организованности порядок лакхъяра тIеераьяь йола КПСС ЦК апрельски октябрьски (1985 ш.) Пленумий дина хьинаре а леррагIа а чакхъяха.

КПСС обкома бюро хьажа а хьежа могайбу IаламатехнIески прогресее сихьяра, IилманеИ хьалха латтача практикаеи карагIдийнараш юрта боахама производствана юкъедахьара, цу кIийлен тIа продукци арахецилген цун дикаи лакхъяра тIаберзабаьлча Урус-Мартана районерча «Солнечный» совхоза партбюрон адмминстрацеи балха опыт.

ТIаийдача соцам тIа белгалдаьхIад, чакхооачу организаторски политически балхо совхоза коллектива таро хилийта хилар юртбоахама производства эффективность дехьаш. Лаьттах, техникех, IилманеН хьалха латтача опытан карагIдаьнарех, къаьхьегам пIаштIехьбанхарех мах телареи прогрессивни формаех хьажьалагIа пайда а нийеш динамично алсамдоаннх боахамо юртбоахама продукци арахецар. ИттIаргIча пятилеткаца вийдича духха хIама ца эпшаш шоза-за совдьяннад дIабуIтталагIеча пятилетне пачхьалкхенга бакъдаккхар дохкар, гентара тIаьра чубахьа цар хьувкъам 60 процент лакхбеннаб, 46 процент лакхбенна тIаьхьа пачхьалкхенга онсаре, фондо кхайлур — цкъан ахаззен, 605 эзар соама боараме бо 1985 шера бахь пайда.

«Республика колхозашкеи совхозашкеи коллективни подряд юкъедахьара болча организаторски балхах бола» 1983 шера 6 апреле бахь КПСС обкома бюро сонам тIа белгалдоах, республика партийни, советски, юрта боалмма организаторий ца ганаша белгал а дIа планаца кхоачащдеш хилар коллективни подряди боахама расчети лаьттах леладарах хьайбай леладарах юкъедахьара тIаьдерзадь дола гIуланхаш.

ХIанз укх сахьате подрядгIа нхьакъегаш я республика юртбоахама производстве, цу дашеи хьайбай леладеча а, дукхха бригадашца звеньяшца.

Беш болча организаторски политически балхо новкъостал дьд тIадиллача гIуланхех бола наьха бехкхотохам лаккхе, нхьакъегамен производственни дисциплина чIоагIбе, колхозийн совхозийн экономика тоае. ТIехьабагIгIа пятилетка тIехьбарча кхаь шера лакхбеннаб юкъера лаьрхIача шера кийчъера хьайбай продуцце боарам. ЧIоагIа кIеиг-зиденнад эзнаш деш дола боахамаш.

Цунца цхьана цхьаьолча КПСС горкомашен райкомашен, горрайисполкомаша, хIаьта иштта ВЛКСМ а ДОСААФ а обкомаша, физически культуран спортен комитето, унахIеторо лоарага, просвещенне, чурча гIулланхий органнаша Iалашдаьдац белгалдаь гIуланхаш дизза нхьакъашцелга, де дезача тайпара тIагIерга а инициатива гойтаи а нхьедар дац хьалхашка оттадь дехкараш.

КПСС обкома бюро тIадиллар КПСС горкомашгеи райкомашгеи, горрайисполкомаша, республика общественни организацеша дехкаре баха ха йолча кагIрхошта тIема - патриотически интернационални, атеистически нхетам дулга тоадаеш, уж СССР Герзашцарча Низашка гIуланх дара кийчбара долча кIийлен тIаргIа гIуланхий план нхоачашъяра болх дIахобахьар, цу нхоачаи миштта юхьжаш даьм цIенхаштта тIаьхьожам лоаттабар.

«Республика колхозашкеи совхозашкеи коллективни подряд юкъедахьара болча организаторски балхах бола» 1983 шера 6 апреле бахь КПСС обкома бюро сонам тIа белгалдоах, республика партийни, советски, юрта боалмма организаторий ца ганаша белгал а дIа планаца кхоачащделга Iалашде, партийни организацеи денал лакхдар, хIара коммуниста интернационална дегIакхувлярга тIехьа, партийни, пачхьалкхен, къаьхьегама, производственни дисциплина тедхаяра духьала лоаттабу къовсам чIоагIбара, организованности порядок лакхъяра тIеераьяь йола КПСС ЦК апрельски октябрьски (1985 ш.) Пленумий дина хьинаре а леррагIа а чакхъяха.

ХIанз укх сахьате подрядгIа нхьакъегаш я республика юртбоахама производстве, цу дашеи хьайбай леладеча а, дукхха бригадашца звеньяшца.

Беш болча организаторски политически балхо новкъостал дьд тIадиллача гIуланхех бола наьха бехкхотохам лаккхе, нхьакъегамен производственни дисциплина чIоагIбе, колхозийн совхозийн экономика тоае. ТIехьабагIгIа пятилетка тIехьбарча кхаь шера лакхбеннаб юкъера лаьрхIача шера кийчъера хьайбай продуцце боарам. ЧIоагIа кIеиг-зиденнад эзнаш деш дола боахамаш.

Цунца цхьана цхьаьолча КПСС горкомашен райкомашен, горрайисполкомаша, хIаьта иштта ВЛКСМ а ДОСААФ а обкомаша, физически культуран спортен комитето, унахIеторо лоарага, просвещенне, чурча гIулланхий органнаша Iалашдаьдац белгалдаь гIуланхаш дизза нхьакъашцелга, де дезача тайпара тIагIерга а инициатива гойтаи а нхьедар дац хьалхашка оттадь дехкараш.

КПСС обкома бюро тIадиллар КПСС горкомашгеи райкомашгеи, горрайисполкомаша, республика общественни организацеша дехкаре баха ха йолча кагIрхошта тIема - патриотически интернационални, атеистически нхетам дулга тоадаеш, уж СССР Герзашцарча Низашка гIуланх дара кийчбара долча кIийлен тIаргIа гIуланхий план нхоачашъяра болх дIахобахьар, цу нхоачаи миштта юхьжаш даьм цIенхаштта тIаьхьожам лоаттабар.

«Республика колхозашкеи совхозашкеи коллективни подряд юкъедахьара болча организаторски балхах бола» 1983 шера 6 апреле бахь КПСС обкома бюро сонам тIа белгалдоах, республика партийни, советски, юрта боалмма организаторий ца ганаша белгал а дIа планаца кхоачащделга Iалашде, партийни организацеи денал лакхдар, хIара коммуниста интернационална дегIакхувлярга тIехьа, партийни, пачхьалкхен, къаьхьегама, производственни дисциплина тедхаяра духьала лоаттабу къовсам чIоагIбара, организованности порядок лакхъяра тIеераьяь йола КПСС ЦК апрельски октябрьски (1985 ш.) Пленумий дина хьинаре а леррагIа а чакхъяха.

ХIанз укх сахьате подрядгIа нхьакъегаш я республика юртбоахама производстве, цу дашеи хьайбай леладеча а, дукхха бригадашца звеньяшца.

Беш болча организаторски политически балхо новкъостал дьд тIадиллача гIуланхех бола наьха бехкхотохам лаккхе, нхьакъегамен производственни дисциплина чIоагIбе, колхозийн совхозийн экономика тоае. ТIехьабагIгIа пятилетка тIехьбарча кхаь шера лакхбеннаб юкъера лаьрхIача шера кийчъера хьайбай продуцце боарам. ЧIоагIа кIеиг-зиденнад эзнаш деш дола боахамаш.

«Малараш мелараш дIаяккхара де дезаш гIуланхех бола» сонам кхоачанчбара лелама анализ а яь, КПСС обкома бюро белгалдаьхIар, республика партийни, советски, бохама, боIолойаш дорарга организацеи малараш мелараш алкоголизмаш дIаяккхара, къаьхьегама дисциплина тедхаяра духьала лоаттабу къовсам чIоагIбара республикански районний штабаш, малар па мелар чIоагIдара тIехьа къовсам лоаттабара йола шийй доIамера общественаш. Шерра дийцар цу проблемаех отчетно - хоржамний партийни собранеешкеи облас-тной партийни конференцеи.

Малараш мелараш ираIа къовсам лоаттабе яьннай юххьанцара партийни организацеи, нхьакъегама коллективаш, бала нах.

Чакхдаьхача гIуланхех дика бернат даьннад дисциплинеи порядони чIоагIбара, нхьакъегама овсарле лакхъяра, республикеяра нравственни атмосфера тоаяра.

Цунца цхьана цхьаьолча партийни комитетна боIолойца де дезаш дола гIуланхаш даьдат малараш мелараш къовсам дIахо чIоагIбара, формальни мероприятеи отчатрах кхоачам а баь Iийнай. Малараш мелеи алкоголизми дIаяккхара де дезаш гIуланхаш белгалдаьхуул тIехьагIа тIехьожам лоаттабара йолаш ше дешара кхы хьежаш, партийни комитетий, советски боахамийн культалхой отчеташа ладийгIадаш КПСС Веденски, Заводской, Надтеречни, Ножай - Юртовски, Малгобечни, Урус - Мартана, Шаьла, Шелковски райономаш.

Дукхха партийни организацеи нхьакъегама коллективаш дIаяккхара малараш мелари алкоголизми санна долча ихьрамеча социальни дулама даьлъе лелаеш йола либерализм.

КПСС обкома бюро хьадийхад партге горкомашкарен райкомашкарен, горрайисполкомашкара, профсоюзий областной Советагара, ВЛКСМ обкомагара нхьакъегама социалистически дисциплина дIахо чIоагIбара, малараш мелийгеи алкоголизмаи дIаяккхара, республике массанахьа а унахIеторо малараш ца мелача ваха кей оттаар, дIаяккхара дола гIуланхаш, массанахьа а чакхъяькхай гражданий сходаши нхьакъегамхой собранеши. Хьа а яь болх беш я малараш мелареи алкоголизмаеи кхоачам лоаттабара йола

БЫБЕННА ГІА БОАХ РЕСПУБЛИКА

КПСС XXVII СЪЕЗДА СИЙНА ЯЬРЖАЧА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬА КХОАЛАГІЧА ЭТАПА ИТОГАШ

Цхьайтаалагіча пятилетка тІехьхарча шерен керда шийтталагІа пятилетка дІайоделлачча хьалхарча деношкан хьалхенан ваханарча шерра социалистически яхь йоаржайнчу республикерча коллективаша. Республика социально-экономически дегІахкувлар сиХдара, производствен эффективности балха дикала лакхъара яхье яьнначу промышленни предприятеш, тІяшІ ешт транспортни организацей, хьай, фермаш, бахача наха гІулакх дара сферашкахь.

Цхьайтаалагіча пятилетка тІехьхарча шерен керда шийтталагІа пятилетка дІайоделлачча хьалхарча деношкан хьалхенан ваханарча шерра социалистически яхь йоаржайнчу республикерча коллективаша. Республика социально-экономически дегІахкувлар сиХдара, производствен эффективности балха дикала лакхъара яхье яьнначу промышленни предприятеш, тІяшІ ешт транспортни организацей, хьай, фермаш, бахача наха гІулакх дара сферашкахь.

ЮХХЬАНЦА ДЕНЗ—ХЬИНАРЕ КХАХЬЕГА

Шийтталагіча пятилетка хьалхарча деношке а дена, дерриге советски халкх санна, НГІАССР хьалхегамхой хьинар айдь кхъехьаш ба.

ОвсарегІа, экономично, лакха дикал йолаш болх а беш, Ленински парте XXVII съезда сийна тІаийла дехкаран толаме кхоачашце гІерт уж.

1986 шера йинара итогаша хьахьохкачох бетта программах толаме лоарІхьалчи производственни коллективаш. Арахецаш йола продукци тІаихийтад, лакхьеннай эффективность, 1985 шера январь бетгаша нийсдичча дукхагІа хиннай арахецаш дуккха йола изделеш, дукхагІа кхом бе бобабеннаб материальни ресурсашца, лоацца хьа, кердача пятилетка хьалхарча деношке а дена дика тергІам толамашца.

Республика еррига индустри хьайцача продукци маьхьа яккхар 1986 шера январь пхан 104,5 процент кхоачашъяьл, пІанал совгІа маьхьа лыкхай дукха хІама да эшпаш кхо маьІан он сома маьхьа тайп-тайпара продукци. Уж толамаш доахача диззаделла лаьцад мехиадатъхаош, энергетикаша, машинашъеран, ягатеш, кхачан, промышленносташ кхьча доаньой болхлоруша. Агропрома республикански еррига предприятеш хьайнача продукци маьхьа яккхара йинара план 108 процент кхоачашъяьй.

Социалистически яхье хьалха латт «ГрозненъгІь», Оргтехника объединенеи, «Союзавтоматстром» ВНПО опытно - экспериментални, Нарабулански химически реактенти, ГІ. Ахриева цІеррІча «Электроконтрагмент» Грозненски ремонти - механически заводи, кхьча предприятеи кол-лективаш.

Заводанкеи фабрикенкеи балхаш даьд. Оборонни ружьи керда техника оттаеш. Хьинар айдь болх баьь производственни коллективашка.

Къахьегам вашІтехьбанкхаран стимулированин яхея программи формаш, ишт шерарІа яьржар, зехьа йоаш йола балха ха хІинчеашар, иштта болхлой дІа-хьа бувлаш хувцалуьра а нІезинделар.

Цу дерригне а таро хиллитар къахьегама овсарле лакхъяра план 101,4 процент кхоачаше. Республика промышленносте еррига хьайнача планал совгІа арамел хийца продукци тІахкхиттай къахьегама овсарле лаххьара чотагІа. Къахьегама овсарле лаххьара план динка тІехьхоачашъяьл «Красный молот», Гудермесски «Нефтехимзапчасть», Грозненски ремонти-механически, Грозненски «Нефтехимзапчасть» заводий, «Терек» яхача производственни мебельно-дачан хІамаш ешаре коллективаша. Уж санна яраш нІезинга кхо.

Цу предприятеп а кхъчар а опыто хьахьохх юкъе-нае йиш а йолаш, пайда эпанза дукха таронаш хиларг, хІара предприяте йолаш я дукха инициативаш, наьха кхоллам.

Республика еррига промышленносте хьайнача 1986 шера январь бетта дакъа толамаш дина дале а, ныкьдолча доаньойна плановаш заданеш кхоачаш ца еш тІехьабусаш ба керттерча дакъе доалдар, интенсивни методашка бовлар мела ечларех, кхоачамбелларех организаторски болх ца барах.

Белгалданкеи дезаш да продукци маьхьа яккхара 1986 шера январь бетта пхан нах лоарІхьа ца хьаш Грозненски кога гІирс беча фабрика, Октябрьски консервни завода, Грозненски ремонтно - механически предприяте, прядильно - тканни объединене, Ножай-Юртовски мелиоративни машинашъеран хилар, Цар ера ца хецаш йисаІ цхьа миллион гаргга сома маьхьа продукци, 1986 шера январь ера бетта цхьаьІна участкаш тІехьаьосаш хилаьраь ера ца хецаш йисаІ 0,2 вагІ кубически метр ардан бухгалтерски хьу, 4 вагІ тІехьпазата барзиІа, 6 вагІ радиоприемник, 54 кондитерски изделеш.

Халъха эша товараш арахецара план кхоачашъяьл. Радиотехнически заводо уж товараш арахецара план кхоачашъяьл 79 процент, нога гІирс бева фабрико — 92 процент, Назрановски трикотажни фабрико — 64 процент, ялата продукташ производственни объединене — 48 процент.

ДІадоладеннаа 1986 шу духха ел шийтталагІа пятилетка хьалхара шу хинна ца Іеш, цо хьаелл экономика деГІахкувлара йола динала керда этап. ШийтталагІча пятилетка хьалхара шера планна органлоан тхьаювийтар КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева СССР Лакхенхьаьчча Совета аьнлагІча сесье лыча доклада тІа. Мохк социально - экономически деГІахкоалабара парте стратегически лини шерра а массанхьа чакхъяккхара дакъа шу а хинна дІаоттарда 1986 шу. Динача дас санна йолаш йолча таронех пайда ийбелга, хоадамболлаш керрІен кхоачаман техналта тахан бокхха лоархІам болаш гІулакх да.

Дукккача дакъе цунах тийша да республика деГІахинга сиХдар.

1986 шера январь бетта даннеша хьалхенан коллективаша тІа-гІеррта а хьинаре а къахьийгаш. Къахьегама овсарле лакхъяра, экономина да-ланкувлар сиХдара кийчъяьлча «Элемента фантора хьалха санна мара йоаГІаче хьисаре йоахьо лъац цар.

Къахьегама овсарле лаьхьяра январь пхан кхоачашъяьлча 14 предприяте.

Перт а «Пищемаш», Гудермесски мединструмент, цементни заводий, маьхьа комбината, прядильно - тканни объединенин керамоуправленье, кондитерски фабрика коллективаш.

Къахьегама овсарле лаьхьенан «Севкавнефтегазпереработка» яхача производственни объединене, «Пищемаш», электромеханически заводашка, «Аргунводпром» объединене, Сунженски мебельни комбинат, «Сунженский лесхоз» маьхьа заводашка, прядильно - тканни объединене, кхьчаьа.

Производствои къахьегама вашІтехьбанкхар тоадара, къахьегама дисциплина чІоагІара, профессиональни болхлой кердаш кийчъяьлар цар инициативаш дегІахкувларан тІадерзадаь балхаш бу республикерча промышленни предприятеи-ка.

Уж а кхы а балхаш дарах республика еррига промышленносте хьайнача хьа-лаьхьа зехьа йоаш йола балха ца совгІа а еш, юрташкарча механизаторша колхозни совхозни кашша хьалдихьад 373 эзар тонн органически удобреш, уж хул соахха нихьарь бетта дихьарел диазза дукхагІа.

Республика хьайбаш ца Іеш, иштта хьыдола новкъосталаш ду. Кердача пятилетка хьалхара шу этапе-ІІа паччахьалкхено деззла еш йола йоахьо чІоагІе.

Уж мел дола социальни пІуланхоан чакхдахара лоарІхьаме демографически эффект хьахиннаб — дукхагІа бераш бу, цунца цхьана дукхагІа уж хул бахаш бола наьх. РСФСР-а вай мехкара дукхоа регионаш а бІярча хьайнача, 2—3-гаа дукхагІа бераш а деш дукхагІа хул Нижн - ГІалгІай АССР-е бахаш бола наьх. ТІа-тІа дукхагІа хул хулла латт 3—5, иштта кхы дукхагІа бераш дола дезалаш. Хіанз республикера хІара хоаалагІа бола дезаш кхоъ с ях кхы тІех бер долаш ба. Пхиъ е кхы тІех дезалхо волаш ба берригача дезалех ши данъа.

ПАЧЧАХЬАЛКХЕНО ДЕЗАЛА ЙОАКХО ЯР

Парте а паччахьалкхен а тел. иштта хьыдола новкъосталаш ду. Кердача пятилетка пхоъ шу хинна ца Іеш, цо хьаелл экономика деГІахкувлара йола динала керда этап. ШийтталагІча пятилетка хьалхара шу хинна ца Іеш, цо хьаелл экономика деГІахкувлара йола динала керда этап.

Паччахьалкхен а динала Знак а йолаш, халъха боаама ІалъьмагІе тІоагІа эшаш лоарХІамехь йола продукци арахец «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментални заводе. ГІ. Ахриева цІеррІча «Электроконтрагмент» заводе, иштта хьы цхьаьІна предприятеи.

Из иштта дале а, Хіанз а тІехьа цхьаьІна предприятеша арахецера дукха дукха продукци во я, стандарташа, техническеи хьалаша ІІа ма дехьара яц ца, брак йолаш продукци хьаеш моттигаш ийбелгу, цо предприятеша дьа ца Іеш доккха зе ду халъха боахама а.

ЦІенхкинта терио а еш, арахецара продукце динала тІаъхьамен доаттабаг Нохч-ГІалгІай химически завода, «Чеченнигуспроймат е р и а» Грозненски ремонтно-механически заводаш, уку-порочни изделей Суржански завода. «Металлист» завода, художественни промышлей объединене кулгалхошка, инженерно - технически болхлошка.

Цу а кхыча а предприятешка дика болх барах мел пайда боал доагІача тайпара хьегадаш, производства изделеи ІІа ма дехьара. Дешхьалхе хьука сагота бен уж, уж брак ярех доккха зе хул царна. Брак йоазе ІалъьмагІе тІоагІа лоарІхьаме болаш ца Іеш, цо ІІадех хьаеш йола продукци духхьал дукхагІа хилийтарал совгІа, керттерда ю из дика ІІа хилийтар дола. Чугуна ышне а доазол арахьа а тІоагІа хоатташ хургІолаш арахеца еш продукци. ТІехьаетта йиш а ю предприятеи, техникарно - технически болхлошка.

Цу а кхыча а предприятешка дика болх барах мел пайда боал доагІача тайпара хьегадаш, производства изделеи ІІа ма дехьара. Дешхьалхе хьука сагота бен уж, уж брак ярех доккха зе хул царна. Брак йоазе ІалъьмагІе тІоагІа лоарІхьаме болаш ца Іеш, цо ІІадех хьаеш йола продукци духхьал дукхагІа хилийтарал совгІа, керттерда ю из дика ІІа хилийтар дола. Чугуна ышне а доазол арахьа а тІоагІа хоатташ хургІолаш арахеца еш продукци. ТІехьаетта йиш а ю предприятеи, техникарно - технически болхлошка.

ДЕГІАЯХАРА КЕРТТЕРДАР

Болхлой, колхозхой, бергигача къьхьаьнгІой къьхьаьнгІой хьал - тарон культурни боарамн деГІахкувлара ІІатІехь лоарІхьа бетта 15 процент. Цу лорда тІа деГІаух бахача наьха ахчан доходаш, лаклу болхлоЙи ГІулакхерчи наьхи алапеш, колхозхой къьхьаьгамах тела елапи.

1985 шера республикерча болхлошен ГІулакхерча нахен лоарІхьа бетта 15 процент дь аланн 180 сом совгІа ихьар. Халъха боахама керттерча доаньошка ййдаь алапи цхьаьІттаалагІча пятилетке лаьрхІача боарамал тІех хиларг. Юкъера лаьрхІача бетта ГІиндолхочо ййдаь алапи 209 сом буръ тохача — 255 сом хилар.

Болхлойи ГІулакхерча нахен алапи деГІахкарца цхьана, дукхагІа уж халъха боахамера болхлой, пятилетка ІІа уж дукхагІа хилар 14,6 процент. ДукхагІа деГІаух бахача наьха доходаш, тоалу дар хул-тарон. Цунца ГІулакх, болхлой, ГІулакхерча наьха, иштта колхозхой алапи дукхъял цаІ мара йоаца источник а хинна іаьс халъха хьал-таро тоаре, къаман дохода дикка дакъа ДІадехь потребление общественни фондашка ГІолла.

ОБЩЕСТВЕННИ ФОНДАШКАРА

Производства социалистически способа обьективни совпеаци я потребление общественни фондашкара согласно наьха хьаштаел хадданза ихоачашце тароман хилар.

Алапел дукхха сихагІа деГІаух потребление общественни фондашкара телаш йола выплатаи — пенсеш, пособеш, ихача пятилетке ГІа уж фондаш дукхагІа хилар 25 процент, 1985 шера хІара сага ДІалъьхьяча уж дІанхьаьчар 530 сомага.

Потребление общественни фондий чотагІа нахага мах боацан деннийт, медицинскеи ГІулакх ду. пенсеш, стипендеш, пособеш, отпускаш тел, санаторни, салоІача ІІагІа бахара, профилактореп пу-тевкаштаа, деша даха ха йоаца ваена бейгг учрежденеша

ФУСАМАШ ДАЬКЪАЛА ХИЙЛА!

Хьинар ях ца лоар-ІІа ІІулакхъеча ГІиппонхоита карегІдувларапа деган ГІоздьяна а болаш ираз долаш баха ховвиЙт республикерча городашка а юрташка а хьалдьяча ІІенОй мердача, дика кийчъяьлча квартиршка. Иштта керда вахар диллар ІІадахача шера республикерча 5900 деззаз. Городашка а юрташка а бахача наха мел эшараи долча квартиршка а керда шоШ хьалдьяча ІІепошка баха хайшар уж. Дерригга хьалдьа ІІенонн кварташ хилар 294 эзар квадратни метр.

Паччахьалкхен капиталын вложенеП чотагІа ІІенош ІІадахача планан 105 процент кхоачашйр. Съезда хьалхарча къахьегама вахте а этта, партийнн съезда сийленца нахьахъара шерра хьа ІІоарІхьалъа N 7 йолча спецстроя Грозненски монтажни управленге ГІиппонхошеи монтажникашеи дика толамаш дьяьад.

Шиа моттиг чІоагІа хьалъацаЙ ІІе байранх лелаеча коллективаш — ЕрриГсеконн социалистически яхье котьяьнна Нохч-ГІалгІай ГІиппонхоан управленге СМУ-7 ГІиппонхоЙ коллективе а.

Цент яІезингаІга ахча тел бераш леладарах, хІъяьта хІара дезалхочоа 60 сомал яІезингаІга ахча тергІолаш керда льготни нормаш. Дезале 4 а кхы тІех а беш долча дьяша 50 процентаьай бераштта лаьрхІа йола яхани керда, йоккхий нормаш, бераш леладарах дьяша

ПРОДУКЦЕ ДИКАЛ–КХОМБАРА ЛАРДА

Наьха безам тІаґІоргболаш хоза а дика а хІана хилац республикерча цхьайолча предприятеша арахеца товараш. Цу хьакъехьа дар укх деношка редакце вІашагІкхийттараша дийцар

Тикашка дІачувьалача тархеш йинза кога гІирс латт, хьалъхана нальтош, костюмаш уйх, кхидар да. ХІаьта а саго дІа ца оцаш, демаша даьха дада уж товараш.

Суд цу баьлан?

Вихьан цІ мара дан: товараш дика ца хилар. ДІайлай хала хаман, наьс нарґІата бакийб. Тахан дар лех дикагІола кога гІирс, товш дола барзкъа, хоза мебель. Цхьабенза, моттиґерча промышленносто арахеца товараш наьха безам тІаґІоргболаш дан. Хьаэцаргьа вай художественни промыслай производственни объединеш. Цун предприятена арахеца текстильно - галантерейни наделеш йинтІай хьокхан хилар товарий диналла а уж. Наьхала дахарца а хьакъехьа йолла дотта. Маьсала, кхтоьа тІа турсеча 435 пайщен гатах 225 бран дир. Во хилараз плана юкъе ца йохийташ йитай 40 эзар сомна маьха продукци.

ПайІйтача тоша а чІоаґІап долаш а ец Грозненски кога гІирса фабрика арахецара продукци. Госторгпискенера тІаьхьа приказ техар соазка фабрико арахецаца кога гІирса къаьсттра режим отчае, аьнна. Экономически санкцеш а уьттавеш, плана юкъе ца йохийташ йитай 190.7 эзар сомна маьха продукци. Цу тІехьа арахецача кога гІирсех хІара тІехьалІа бола пара бран йолаш хуо. ХІаьта, хІанз хьалъчох, кастлун болх товлург ма бий дІа хІама а дац. Цхьаьгара шу масесаа дац йоґІа хІле пара тоалаш продукци. 1984 шера хьаьнан кога гІирсан 3,6 процент бар – бран хІинца хІле, дІадахача шера из цифра 20,3 процентгара дІахоччаш лакъъларг.

Хаттар от: сенна арахец наха энергодовна товараш, хІанз йоаю паччахьлюен средствеш, моца тоалургба бол?

Цу хаттарашта жоп далар дийзар тха корреспондента М.Б. Цинцинеа лакхе ювцача предприятей культалхона редакце вІашагІкхийттара хаза. Продукце дикаа хоттача дара а доаґІаш бар: А. Курганов — ґІрозненски кога гІирса фабрика директор. К. Гайтукиев — фабрика партоборо секретарь, А. Арбиев — хуґожественни промыслай производственни объединеце партоборо секретарь, Л. Хутнева — промышленно - тІакьи объединеце партоборо секретарь.

Эцархой раьза бац

Корреспондент: Нормативно-техничеки документацеча хьежка дика продукци ара ца хенара бахьан фуд?

А. Курганов — Грозненски кога гІирса фабрика директор:

— Наха тхо доаха бех-наш нийса да. Модага хьежка тоша бола хоза кога гІирс бац оаха арахецар. Хоза ца хиларал совгІа. Тха изделеш чІоаґІа я ала а йиш яц.

Из ишшта хилара бахьана йиш дукха да. Дувцар дикагІа хьтехарга массехх шу тІехьашкахьа гІоргба со. 1981 шу кхачалаца кога гІирс ґІозрснех - бора тха фабрике. Кийчо ца а ец, наха беза е безаш ца тохаш а, цу шера дена текстильни материалах хьае доладелар тхо цІагІа ювхаю маьчеш, кхалнаьха ахнан туфлеш. Ассортимента юкъе баьар бе-гий, маІача наьха кога гІирс. Цул тІехьагІа дІадоладелар деррига а. Партена тІехьа парти йоаґІаш юхахийта жьлар тха продукци. 1982 шу кхачалаца тха продукцех 20 процент е хІара пхелагІа бола пара фабрике юхачубоагІар. Цу шера складе хьа-Іайна 1,6 миллион сома мах бола тІоаґІска кога гІирс. ІоТІатехача жетаґерда пятилетка йолаґІуш тІа предприятеш малагІча хьал тІа хиннаш.

Корреспондент: Хьал дика доаґІлага хов духха ха я. Оаш, фабрика кулгалхоша, фу даьд бох тоабара?

А. Курганов: — Хьайша дьлаІадап тхо а. Дукхача шерашка ґІоарнах кога гІирс бен хиннача тха колективна психологи хувца ґаьш яр. ЭгІара дьлаІар материалаца нах болх бе ІомабарА. Цул совгІа ба хьона, наха хоаттаяр а оцаш а бох кога гІирс ларбелла ба хьежкар. Из хайначул тІехьаґІа Москве, Ростове, кьючъаха хилар тхо дикагІйола опыт Іомаеш. Нйдарзан конференцеи йир, царна банхьаьа хетачунга хьежка ассортимент эргаяьнхах. Оптови а рознични а торговле предприятеша цхьаьна из болх дІахо бех да тхо. Тахан оаха арахец кхалнаьха а маІача наьха а цІагІа ювхаю маьчеш, кхьа-наьха туфлеш, кхьйола продукци.

Корреспондент: Ассортимент тоьшш болаш хетий шоаш?

А. Курганов: — Хетап. ХІаьта из ишшта ца, ґІСФСР-ера, промышленносто министерстра приказа тІа белгалъяь продукци я оаха арахецар. Тхона тхоашта а хов оахоп хІанз хьаьна ґІозрснех кога конаґІо ар фабрике юхахиоачарйолгІа. ІаЙ кІархаш шийлача. ІаЙ тІебувка энергбар малеа? ІЬхьажки дича тІаІпТІелаІап тха ге-зоваґа хьежка кога гІирс арахецаца.

А. Арбиев — Художественни промысла производственни объединеце керттера инженер:

— Из да-кх тхох дахар а. Наьха хьайташ терґал а. Ма йеш продукци арахецар. Брак ешт тхона юхаахийтар а из бахьанеце гІоп техар а метта поартал я. Из хургдаьр тхо хьалхе а тохаденна хинналлаге, хорцдар, ишш соаттар а эцар а малагІа тайна продукци я. Из тха ґІалат да.

Корреспондент: Прядильно-ткацки объединене викало-йу аргда?

Л. Хутнева — объединене партборо секретарь:

— Кіезнга дийца дац оаха арахецча продукцех. Фуд цох хуиделанар, хьайнаьхар. Хьалха саанна — брак йолаш товараш хьалу, юхаачи ца еш ййсаЙ шера а бІаргча пятилетка а планаш. Дувцар пайтІелетка а.

Корреспондент: ДагадохьапарґІа альча, фу ду шуи партийни организацие дика товараш дунхаґІа арахецара?

Л. Хутнева:

— Товарий динал ца хьоаеш цІка партийни собрани дІаяхаяь тха.

Корреспондент: Продукци дикагІа хилийтара партийни организацина корта а болаш дац фуд?

Л. Хутнева:

— Уж шера партбюро заседане дийпад оаха продукце дикал тоаяра технически тІехьажкаа лоаттабеча отдело речсех. Цох лаьна доклад йир ОТК начальника Малежанова.

Соазка цІка партийни собрани яьй оаха продукце дикал ювцаш.

К. Гайтукиев — Грозненски кога гІирса фабрика партборо секретарь.

— Продукце дикал ювцаш ДІадахача шера шоозза партийни собрани хиннай тха. Иа дош партбюро заседанешка ґІоарнах. Мад дерриг ма-ча, дувцар мара, корта бо-лаш ер-ма дий аьнна дах хьама дац. Масала, коммуниста керттера инженера М. В. Болдышеваьна тІадилалдар кога гІирса хІама чутоха зина оборудовани кийчьера. Мел ґойлаш а цох хІама хилац. Оборудовани ала а, дукха балхан кулг-кара ду.

А. Курганов:

— Керттерча инженера службас во болх бар бахьан долаш. дукха брак ухх тха. Со вар из партийни бехкхоаме оза, аьнна дош оттадаьр. Хетаргахьа цІаьхха а дувца дезаргда из. ХІаране шийна тІадилала деххар ихоачаш ца деш хилча хала да болх бе.

А. Хатуев — художественни промыслай объединене партборо секретарь:

— Кадраї тІулаяь чІоаґІа во да тха а. Объединене болх беча наьах дукхагІа-ваьна квалификации йоаґІаш бо Балха опыт а говзал а ца хилча продукци дина хІина йиш йийг? ДІадахача шера балхара 431 сар ДІаваьлнаьа. 383 хьайнаьа. Вешта аьлча, хІара йоллаґІа сар хувцаяьнна Іаьл. Иштта хилча мигара йоаґІа балха опыт, фу Іомадергда хІара дийнаьха яхар мо цІаІап дІабувлаш вожаш хьакъаш хилча?

Кадраш тоъаш

Корреспондент: Кадраї проблема шуи предприятеш санна чоалхане кхІычьала а?

А. Курганов:

— ЧІоаґІа ира латт иа дош тхо долча а. Хьаоцаргба вай тІулаяхера нах а инженерно-технически боллйол а. Тхо долча цу категорех 104 сар ва. Царех 29 сар ма-ра ваи кога гІирс бара специальность йолаш. Бакъда, фабрике шоана корабоаґІаргба педагогаш, мехнДаттахой, юрта болатама специалисташ. Масала, педагог В. Мараховскаи швейни потока мьстер я, мастер ва мидине болхно хинна М. Хасумов. Цунах дешаца аьлча, тха фабрике болх беча 19 мастерах 12 сар кога гІирс бара шиа образовани йоаґІаш ва.

ШоаЙ доаца ґІулаяь нана лаецар бахьан долаш ачкъа нах бахьара йЬабувь. Шера бІарчча коллектина хІанз хувтлаш ала хуо хуиецу. Тоъьм са соазка фабрике болх беш хиннача 598 сагах 440 сар ДІаваьлнаьа. аьлча.

Л. Хутнева:

— Из хьал да-кх тхо долча а. ДІадахача шера яхаш болхлой хувцабениаб тха. Аьттув болаш хиннА дац тхо кулгалхошта а. Тіехьарча шин шера кхоалаґІа генІ-ральни директор хьожжаяь тха объединене. Цу юкъаІІа кхоъ керттера инженер хиннап. Болх бе хоши бола нах ДІаъух тхо долчара къ-ча-на а бита а хилаш вІашТіехьа-ца ца хилар бахьан долаш. Дукха специалисташ бер тхо объединенера. ДІабелла С. Куз-мина, Н. Солнечнух, цІкъбагаш. Иа хургдаьр бохь беча наьха е сазача тайпара йоаю тоъьмо йоае.

Корреспондент: ХІаьна дац оаш на?

А. Хатуев:

— Оаха фу дергда! Хьаэнаргьа вай тха предприятин. Цкъа-лаге, города йисте хул из. Цул ца тто долча хьа-кхача. Болхлой ДІа-са кхуьлаш йола транспорт йоаґІаш а иа йоаґІаш а моттиган хул. Дукха бе тхаьнча болх бе бен а болаш. Берешка уьяька саг а воацаш цІагІа бусараш. Детсаде цхьа мотт-тиг яла тоаго йолаш дац тхо. ХІаьта квартирнча а сатсо-силга ца тха болхлой. Уж кхьметтел учете а уьттабаш.

А. Курганов:

— Транспортах ала бесам ба са. Тхо долча ШаьлараМескер-Юртара, Белгатоера. кхчкъахьра болх беш нах бе — берригаш лаьрхаяа 140 — 150 сар. Уж балха хьакхувлилга а ПІакхувлилга а дийцадар оаха Шалински АТП куэлатхошца. Цу ґІулаяха оттадь договор а да. ІЬхьабанза, дукхагІа йолаяь цунга хьежка кхъьсгаяа, производственни дисциплина лоаттабеча отдело речсех. Цох лаьна доклад йир ОТК начальника Малежанова.

Соазка цІка партийни собрани яьй оаха продукце дикал ювцаш.

К. Гайтукиев — Грозненски кога гІирса фабрика партборо секретарь.

— Продукце дикал ювцаш ДІадахача шера шоозза партийни собрани хиннай тха. Иа дош партбюро заседанешка ґІоарнах. Мад дерриг ма-ча, дувцар мара, корта болаш ер-ма дий аьнна дах хьама дац. Масала, коммуниста керттера инженера М. В. Болдышеваьна тІадилалдар кога гІирса хІама чутоха зина оборудовани кийчьера. Мел ґойлаш а цох хІама хилац. Оборудовани ала а, дукха балхан кулг-кара ду.

А. Курганов:

— Керттерча инженера службас во болх бар бахьан долаш. дукха брак ухх тха. Со вар из партийни бехкхоаме оза, аьнна дош оттадаьр. Хетаргахьа цІаьхха а дувца дезаргда из. ХІаране шийна тІадилала деххар ихоачаш ца деш хилча хала да болх бе.

А. Хатуев — художественни промыслай объединене партборо секретарь:

— Кадраї тІулаяь чІоаґІа во да тха а. Объединене болх беча наьах дукхагІа-ваьна квалификации йоаґІаш бо Балха опыт а говзал а ца хилча продукци дина хІина йиш йийг? ДІадахача шера балхара 431 сар ДІаваьлнаьа. 383 хьайнаьа. Вешта аьлча, хІара йоллаґІа сар хувцаяьнна Іаьл. Иштта хилча мигара йоаґІа балха опыт, фу Іомадергда хІара дийнаьха яхар мо цІаІап дІабувлаш вожаш хьакъаш хилча?

Корреспондент: Хьаьна дац оаш на?

А. Хатуев:

— Оаха фу дергда! Хьаэнаргьа вай тха предприятин. Цкъа-лаге, города йисте хул из. Цул ца тто долча хьа-кхача. Болхлой ДІа-са кхуьлаш йола транспорт йоаґІаш а иа йоаґІаш а моттиган хул. Дукха бе тхаьнча болх бе бен а болаш. Берешка уьяька саг а воацаш цІагІа бусараш. Детсаде цхьа мотт-тиг яла тоаго йолаш дац тхо. ХІаьта квартирнча а сатсо-силга ца тха болхлой. Уж кхьметтел учете а уьттабаш.

А. Курганов:

— Транспортах ала бесам ба са. Тхо долча ШаьлараМескер-Юртара, Белгатоера. кхчкъахьра болх беш нах бе — берригаш лаьрхаяа 140 — 150 сар. Уж балха хьакхувлилга а ПІакхувлилга а дийцадар оаха Шалински АТП куэлатхошца. Цу ґІулаяха оттадь договор а да. ІЬхьабанза, дукхагІа йолаяь цунга хьежка кхъьсгаяа, производственни дисциплина лоаттабеча отдело речсех. Цох лаьна доклад йир ОТК начальника Малежанова.

Соазка цІка партийни собрани яьй оаха продукце дикал ювцаш.

К. Гайтукиев — Грозненски кога гІирса фабрика партборо секретарь.

— Продукце дикал ювцаш ДІадахача шера шоозза партийни собрани хиннай тха. Иа дош партбюро заседанешка ґІоарнах. Мад дерриг ма-ча, дувцар мара, корта болаш ер-ма дий аьнна дах хьама дац. Масала, коммуниста керттера инженера М. В. Болдышеваьна тІадилалдар кога гІирса хІама чутоха зина оборудовани кийчьера. Мел ґойлаш а цох хІама хилац. Оборудовани ала а, дукха балхан кулг-кара ду.

А. Курганов:

— Керттерча инженера службас во болх бар бахьан долаш. дукха брак ухх тха. Со вар из партийни бехкхоаме оза, аьнна дош оттадаьр. Хетаргахьа цІаьхха а дувца дезаргда из. ХІаране шийна тІадилала деххар ихоачаш ца деш хилча хала да болх бе.

А. Хатуев — художественни промыслай объединене партборо секретарь:

— Кадраї тІулаяь чІоаґІа во да тха а. Объединене болх беча наьах дукхагІа-ваьна квалификации йоаґІаш бо Балха опыт а говзал а ца хилча продукци дина хІина йиш йийг? ДІадахача шера балхара 431 сар ДІаваьлнаьа. 383 хьайнаьа. Вешта аьлча, хІара йоллаґІа сар хувцаяьнна Іаьл. Иштта хилча мигара йоаґІа балха опыт, фу Іомадергда хІара дийнаьха яхар мо цІаІап дІабувлаш вожаш хьакъаш хилча?

Дикагіа хургІий продукци

А. Арбиев:

— Цу дахьке охоша дерриг хов. Цхьаьна дуца безам бар ца. Администраце, партийни а профсоюзни а организацеи-на план а оттаяь, белгалдаьхкал продукце дикал тоаяра де дезар. Производственни участницина болх бе-на ОТК тІехьоначарйол квалификаци лакъъло. Моттиґерча промышленноста министерства болххлоща тхьана хьеж-карча продукци нормативаша ДІаДехача беса йийг, мах беча организацеша изделеш дикал ювцаш хІара квартале цкъаьна конференци ю. Бетта-бетта чакхдоаґІ «ДикалаДІа», цига бувцаяь ґІоарнах. Болх товара де дезаргда белгалду. ХьачуйогІача бийдала тІаІхоаме лоаттабелга, ІбогІаДала, из дика ца хилар бахьан долаш дукха брак хиннай. Уж цкъа шоллагІа-чаьна ювцаш ОТК болххошта аттестаци ертьл. Паччахьл-кхеп аттестацеч чакхъяьрчьл арахецаш йола ерриг продукци а. ОТК маса йолча участкашца. Контрольно-техни-ческа прибораш оттаяьр. Де дерхІар дукха да. Цо брака ницъ бехкарґа, вала хет.

А. Хатуев:

— Брак яьчар чоґаґІа дерхаш тиъашка йіезнгагІа кхоаґІар да, аьнна хет сона. ТІехьарча хана ишшта ду а ду оаха. Брак яьраш материально а морально а бехкхоаме оз. Масала, товарий диналга хьожаш йолча Госторгпискенера гучалаьна кхоачбоаґІар хилийтарех, брак йоаґІа товараш складе дІачудьхийтарех ОТК болхлоща Р. Узуевайца, У. Амерхадиивайца, Д. Хаутиевайца чІоаґІа бехк бир, 1985 шера октябрь бетта йоаґІаш йоаґІа премаи да цул битар уж. ЦхьоалаґІа сортаґІа йой, Грозненски кога гІирс бе-ча фабрика партийни организа-цеч, ала дика хІама лаьа хала да. Уьхаза бехктохеме оэвд брак ераш, технологически дисциплина чІоаґІъенга, ветеринарний опыт йоаґІжежга, моральни а, материальни а стимулех лайда ІцкнгІа тесса дитаа.

Кьашта дувца деза прядильно-ткацки объединене балхах. Ухьаза боаллар, ма дарра вальча, ґІуґат ба, кІалхар барш а хьатІабаьхьарга а ґІоарнах республике дІса кхейса яда цун участкаш: Грозне, Чечен - Ауле, Барсуке, Ножай - Юрте, Брунчуаюк, Кьючъаха. Юрташка Бахчарйол болх ба моттиґаш хилийтар дуъа цхьан хана уж наха дІаэцаргйола хІамаш хьае ма яхкаярнй. Хьаьта ишш ца хьаьжарга товарех дихкарІадо-рах складеата ларрхІа долчоа тара да ґІулаях. Из ишшта дела а, кхы а керда предприятеша объединении. Масала, Яндаре цІагІа болх бу моттиган, Аргуне — линолиум ду цех хьаьлна ларрІ чо. Кхаьнна из цІкъ-цІкъ ер ае шеръьо производство, йолчо а ларґІа болх бен ца хилча, наха эше дика продукци хьаьш ца хилар. Сар дІаяьувала йиш йолаш ец ду объединене керттера ларґІа Грознера предприятеи. Ме-гаргйола продукци уьхаза арґанйоаІІ аьлча нах ЦкъабаргбоЦалаш я производственни помещенеш. Із хьатІа ма доагІай аьлна йІалла кийчо яьц. Ладар чууганы ба тхо, ладецаш да ґІаґІаш. Производстьа культура, эстетика йІалла ювце оэвд а ец. Дишкхьа яхар сан-ґІаш, іы э электроприбори йоаюш ба-ккаро дага я, оборудовани. Масала, Яндаре цІагІа болх бу моттиган, Аргуне — линолиум ду цех хьаьлна ларрІ чо. Кхаьнна из цІкъ-цІкъ ер ае шеръьо производство, йолчо а ларґІа болх бен ца хилча, наха эше дика продукци хьаьш ца хилар. Сар дІаяьувала йиш йолаш ец ду объединене керттера ларґІа Грознера предприятеи. Ме-гаргйола продукци уьхаза арґанйоаІІ аьлча нах ЦкъабаргбоЦалаш я производственни помещенеш. Із хьатІа ма доагІай аьлна йІалла кийчо яьц. Ладар чууганы ба тхо, ладецаш да ґІаґІаш. Производстьа культура, эстетика йІалла ювце оэвд а ец. Дишкхьа яхар сан-ґІаш, іы э электроприбори йоаюш ба-ккаро дага я, оборудовани.

Цецкоажкхаш я объединенеча партийни организаце позиции, е нийсаІІа аьлча, цун цІкъьяка позиции це хилар. Эттача хьала боксонча анализ а ян, коммунисташ оерцІабхаш це болх тообарга. Дідадача Віарґа-ча цера цхьан партийни собране ма марга дийцадеч дикал тоаяра дош. Цхьаьнена тІедуъаш декгар дошаюш, болх тообеча цхьанхьегара тъа ца дехеш ба цо тІаийца соцам а: «теркаме эца», «дикагІйола продукци арахецара актив шерра юкъе-озан. Фуд теркаме эцар, во продукци арахецара бехке ма-лаш, болх мишта тообергба? Жоп ца луш дуо керттера уж дешеш...

Прядильно - ткацки объединене малагІча хьал тІа е ца хош я-тьюгІ моттиґерча промышленноста министерство, партех Старопромысловски район-кома!

ІЬнман - техничеки прогресс сихьара дешьыта хетаяьча совещане кхаьмьл деш нохькуста М. С. Горбачеве аьлар: «Дикала продукци цу сахьта кхоастаяь ярсыд». Амма из болх тІехьаболаш хиларе цхьаьна к ба ца беш. Цу тІулаяка юхтара латта цхьаьна-ботьо ец — цхьана предприятеи, цхьанна конструктора, технолога е ІнІманхочуьн, цхьанна а болхлочуьн е колхозхочуьн, цхьаьнга дешьыта хетаяьча, дукха а хьакъаргахьа цхьаьнга-хьа цхьаьнга-хьа цхьаьнга-х

«Вай коммунизм хьалъеш доахь» — ма цIи а КПСС XXVII съезда хетачIа Бургиссонан художественни выставка. Экспозицин хьайийлай Москвера Центральни выставочни зале. Выставе дакъа лоаш советски искусство бекхибIолчуа деятелаша а Хьаштта талантах бизнав боахкача. нагирхоша а.

СУРТА ТIА: РСФСР, халкъа художник, СССР Пачхьалкхен премс лауреат П. П. Оссовский. «Вай коммунизм хьалъеш доахь» вахар выставкана дьлрхIачу «Торжественни селюгь яхача полотна тIа болх бан бьлнлав из.

В. ВЕЛИЖАНИНА сурт. ТАСС фотохроника.

Лехараши гучадоахараши

ХЬОА ЧУОТТАЛУРГБИЙ?

Фатима Ата-Мурадовас, биологически Iилмай доктора, профессора дуьш

— Дукха ха йоаннаш Индера Пирвани Сингхарана письмо денад сога. Кхо шу дьлна волча шиI маIнина хиннача хьаштдоанчоь. Ахча шу. «Шу далладина лерттIа дегIанкар кIанк, цхьабахьда, цкъа дора ца валарах доаме тIара чуклихар из. Деги а, цхьа ха ер ма шиI хьайи хувнаденна-хIама хиннадене а, изи са сесагон кхетадир, кIанкна фуннагIа хиннадале а, цхьа IIама хиннадале а. Дарба де хьажарах хIама хиланзар. Шун институтехь воаннаш меттаэуттабеш болх гайнад сона. Хьо ер шиI хьайи ву новкъостал хургдаларьхоГ тха кIанкна, хьо а лерттIа дIадолаургдацарьхоГ цун вахар?..»

Из IIайIIане истори ихьа бахьан деацаш хьоахалъдан аз. Тхога. СССР Iилмай Академе юкъарра генетика Институте аз-хургдалерча лаборатореке каст-каста уз. Цу тайпара письмош. Уж — тхо долча а вай мехка кхетам хьажча инстинкту а деча тохъамашта йола отклик. Тхога белгалга хьажкъьал догдоахийла хулийташ йола хьайбашта яьча экспериментий данеш. Хьаьта бухсоошача кхьажача тха балхо дерхIар сага новкъостал делта да. Цхьабахьда, хьа бахьа мотивацин йоазар санна долча гIуллакхана на кхетадеп долча хIамаш хIанз а IадьлIамате духка да.

Хьаьта цу тайпара тохъамаш дегта дагадохийта йола собитеш хинна геттара дукха ха я.

Вай бIаьшера хьайоленачуохьхе воазап иолча неменин эмбрнолога Г. Гирсберга лаьрхIад цхьаь пхьида керта хьоа. воккан керта чу оттабелга хийцца де йиш йолаш хIама хиларг. Цу шерашке а белгалгара гаранти луш хиланбо эмбрнолог боарам. Цхьабахьда, Гирсберга опыташ аьттув боацаш дIайоленнад. Цо операци яьча эмбрионех духхара яраш яьнна дIаьлънад. Хьаьта а нарех цхьаьрадаг дийна йисад. Царгара хьайолеанчад хьоаш чуотгадеп лаьрхIара чуотту оагIув а. Пхьидиг хьаь чу оттаьх клеткаш хийцца дегIаьха яьнна, еба а IадьлIа хьакхолларча хаа а. «лаьрхIача» сайна ва болх ее а йоаленнад.

Гирсберга шиI опыташка хьаьхенхан, эмбрионех деган кIанкдина пхьидиг ! оамагашкара духкха хIамаш хьаь чу оттаьлча клеткаш духхарах тийца хилар. Иран Исламан Республика хьаьдиг чесночниндан эмбрнонгара хьаийца хьаь чу оттаьх клеткаш а йолаш йола нхоца кхолладаш а йоаш а санна хьувзаэуш хинналг, бокъонца йола чесночниндан санна дийнад, вешта аьлча, техкаш дийнад, дийнадца тIомаш ух у а йоаленнад. хинналг.

Немецни Iилмахочун эксперименташа уйла яра санхьан денад, тайп-тайпара тохъамашкарча духкхача тохъамхоашта. Хьаьта вай мехка парча уйла тIаьхьийтаб хургдаларца академика, цу хенан, 20—30-ш шерашка, кхоа физиолог хинналг Анохин Петра. Хьоа дегIаьхуача бахьан долаш (Iилмахоша дьлча доарХламегIа, сага чуелдача генетически информаце цкоалагIа дакъа гаргга пр цухьаьхьа ву доарХлаш я) чуоттанъча эмбрнона тканша биъ ноха тIарчунга Iилн хуэнIаг, хуа за вIаштIехьдаIIашчоь, фуннин чоагIъе. Фу лхинга да из?

Экспериментера белгалгагIа дола масал доаладергда аз.

Хьоа чуоттабеш операци яьча кродина трансплантатага зонера частотай амплитудахи диапазоиаки йола дIаьлъэль электроэнцефалограмма дукхаха а кхьаъагIа хинналг контрольни, операци янза долгIа дакъьа тIарчуа. Хьаьта чухъазара контроль, ма дарра аьлча, кхы дикагIа хила йиш йоацаш я — доаллаахара. Фарчуа поулшарн.

Иэламорг атта терхалдуьлургда хьадж кхайтача сахкхарилга дер вIаIIи ниIсдича — «экспериментальнн» хьайбай «контрольничарнчул» хьалхагIа кхет из. ца йоаш дукхагIа гаьна йоал.

Бакъдар аьлча, гучахьарча феномена хьадда экоп далда доира, цхьабахьда, хьоа Iомабар саина доача гIуллакх чоагIа доралуш дувца деза. Цу тайпара, тешшаме да, дьл нернн ткана кдетаан йолар бахьал долаш бхьяраш чуоттаеш хинча биологически активни вещества стваи хьаьчестгина. Цар а шоай аргIана ИЦ ду получа вешта чухъарча бе-бе-ча IIьлъсца воахана. Чуоттае ихьанича дича а йиш из. Тамаш нолаш хете а, ишта да из. Кхьча дIийс йола ткань хьаьхьодстар, — хIама чу сайьате дIайсаихкалургбоаца дукхаех.

Тхоай тохъамашка саха дIаьхьенхай хоархIаме фактор: кеРта хьаьа эмбрнона хьаь тнанацарна нмплантнровенна. чIегнлаген дIехотталар а, снпхронн болх а пIенхаттта аргумент а хинна да дIаэтгаб, масее тайпарча хьайбай цхьатара йола хьаь нъьсгта шиI тайпара ДНК хIоттIар хIинар бакъ а дешаш.

Хьаьта хIанз эксперименташа хьоа тIагIорга аьй. ХIанзарча этапе этгара чIоагIа тIагIа ер ма хьоа. Хьаьта хьаь чу оттаьх клеткаш хийцца деIгIаза яьнна, еба а IадьлIа хьакхолларча хаа а «лаьрхIача» сайна ва болх ее а йоаленнад.

Гирсберга шиI опыташка хьаьхенхан, эмбрнонех деган кIанкдина пхьидиг ! оамагашкара духкха хIамаш хьаь чу оттаьлча клеткаш духхарах тийца хилар. Иран Исламан Республика хьаьдиг чесночниндан эмбрнонгара хьаийца хьаь чу оттаьх клеткаш а йолаш йола нхоца кхолладаш а йоаш а санна хьувзаэуш хинналг, бокъонца йола чесночниндан санна дийнад, вешта аьлча, техкаш дийнад, дийнадца тIомаш ух у а йоаленнад. хинналг.

Немецни Iилмахочун эксперименташа уйла яра санхьан денад, тайп-тайпара тохъамашкарча духкхача тохъамхоашта. Хьаьта вай мехка парча уйла тIаьхьийтаб хургдаларца академика, цу хенан, 20—30-ш шерашка, кхоа физиолог хинналг Анохин Петра. Хьоа дегIаьхуача

— Сеина эшаш да из? — хатта бокъо я дешаьуш. Сага хьаь фрагмент йола кролик-м ше Гомо сапиенса вихкал санна дуаш. молаш, баразьк дувхаш, делаш хург мичай тIехьаIIа.

Дьрра хурьшш. Цунах латташ дан гIуллакх. ЛоархIаме да, сага хьоа а кролик-ца хьаьх IдалатIлга, белгалгара эволюционни этапе, хIаэт хьаьбабIашнеи кокъе йоаца башхало йолланне а. юкъарча гнаиаш дегIаьхуача юкъьарча гнаиаш цхьана дика терхьлара новкъостал дела дIаьхоаца йиш хилар.

Укх мегте, муьнъа балаш, тоъал нийса ихетаде деэаш цхьа дас сага эмбрнона хьаь ткань къьчо дьр дуа-чун бокъонца йхаь кролик-ца хьаь, уу. Шоай генетнче-ски хьинар доккха хилар

Суда залера

КХЕТА ЛАНЗАР...

Шн-шу дар Малгобекски райене вахи I. Мержоев лаьнчарш нIаьна. Балха ца оттеш, общественни цхьаьна пайда ца эуш. Лайнхар но из-хь. Хьалъа судо цунна кхайкадь керда приговор Iодниашка гучадоал, Iалихан суда тIаьхьа тIа «Жигулн» яра автомашина дIа а йита, цнн дийнаъьк шиI гIуллакх хийтнеш но.

Суда нотъкъан эпача хана Мержоева дийцар ше Маковмина хьоашал деанан ва аьлча, «Жигули» техническн тIеъьхьаьа беча дIайнгаэр цар шнне. Слесарап-ремонт ен боахкача хана, Маковкин шиI гIуллакха вахар. Цу юкъа машина тоаль яьлар. Нахьа автомобиля ко лаьцар Мержоев. Цн сахьт мага дайналадаэр на Ачхой-Мартановски района Бамут яхача юрта цкъьачча хIинк. Сов скъьепна дуъьал боарIача машинах дIаъьекхар цо «Жигулен» оагIув. Вехке вошача шна сага ше хIлар.

Жкоалагlча дийнаъьа мара гучаалалзар Мержоев. Нахьа машина тIа а оагIан Нахаре гIолла хьаоаолIанар мнснце болхнно сопанир ма.

Малгобекски хьаьа суд чувалла ца техар Мержоевна. Хьаьта хьаьхаэIа нрана из чуэIлар бехкоткъа эйбеш лоаш баъьан а лаьрхIар.

«Мержоевнай» набахте хьалхагIа пхеэза чувалла волча Эльдиев Муьхьмада а. ХIанз яхаэлагIа суде цкьа-чан из. Малгобекски хьалъа суд еудо нох шун яьк дутта ха текай цувна. Фу бьлан доаш?

Чlоагlа дог оттаэ Эльдиев, шаплькага. Цхьабахьда, базар тIа вихь дуэх оца деэ витавад из. Сенна эшаш да из, баь тIа дажаш делаш наьха жа хинча.

Iула юкъера тенгагIа бола устагIа лаьцаб Мухьмадэ. ТIехьаIIа мара хайнадац цунна ше къоал дьча сага цIи. Из хинчаь Мамилов Абдарапнпр. Суде ше ма барра гучабьлар эулямхочун нишъ. Волчу на беш, наьха рнопъах каэташ, закон техIадеш ъьбеш лоаш баъьан а лаьрхIар.

«Мерзъенна!» набахте хьалхагIа пхеэза чувалла волча Эльдиев Муьхьмада а. Хьаьта яьхаэлагIа суде цкьачан из. Малгобекски хьалъа суд еудо нох шун яьк дутта ха текай цувна. Фу баьан доаш?

Чlоагlа дог оттаэ Эльдиев, шаплькага. Цхьабахьда, базар тIа вихь дуэх оца деэ витавад из. Сенна эшаш да из, баь тIа дажаш делаш наьха жа хинча.

Iула юкъера тенгагIа бола устагIа лаьцаб Мухьмадэ. ТIехьаIIа мара хайнадац цунна ше къоал дьча сага цIи. Из хинчаь Мамилов Абдарапнпр. Суде ше ма барра гучабьлар эулямхочун нишъ. Волчу на беш, наьха рнопъах каэташ, закон техIадеш ъьбеш лоаш баъьан а лаьрхIар.

«Мерзъенна!» набахте хьалхагIа пхеэза чувалла волча Эльдиев Муьхьмада а.

М. ЭРЗИЕВ.

Сакъердаме хIаматт

Наб ца еш... 40 шера

Медицински Iилма аннаалаша кIезига Iайнаэу уж жичара хьалъна я хIанз а ховш дона психологически феноменаш. Хетаргахьа, цу списка тIа хьоргда дукха ха йоаццан кубинскн спецналнстанна-медицнна «Вооннлъ» яхача журнала тIа дийца унпкальни цIана а.

Разаше вахача Томас Исниердо Нуньеса 52 шу дьлнад. ТIахьежача наддй, лелалуш кубинец на из, цу тIа цун хаиара сар хьагаргбоаш да цун хьннар, каст-каста лоранпка уха сас хетаалуш а вад из. Цхьабахьда, из ва медикашта хьалхашка Іалаьмате хала декхар оттадаьр бахьан фу долаш дьа олархIаргда цунна ух 40 шера чухь наб яр яхар фуд хоаш на хилар?

«Сера хана каст-каста простудан лаьцаб хьаьхенхан дукха ха йоаццан кубинскн спецналнстанна-медицнна «Вооннлъ» яхача журнала тIа дийца унпкальни цIана а.

Разаше вахача Томас Исниердо Нуньеса 52 шу дьлнад. ТIахьежача наддй, лелалуш кубинец на из, цу тIа цун хаиара сар хьагаргбоаш да цун хьннар, каст-каста лоранпка уха сас хетаалуш а вад из. Цхьабахьда, из ва медикашта хьалхашка Іалаьмате хала декхар оттадаьр бахьан фу долаш дьа олархIаргда цунна ух 40 шера чухь наб яр яхар фуд хоаш на хилар?

«Сера хана каст-каста простудан лаьцаб хьаьхенхан

Медицински Iилма аннаалаша кIезига Iайнаэу уж жичара хьалъна я хIанз а ховш дона психологически феноменаш. Хетаргахьа, цу списка тIа хьоргда дукха ха йоаццан кубинскн спецналнстанна-медицнна «Вооннлъ» яхача журнала тIа дийца унпкальни цIана а.

Разаше вахача Томас Исниердо Нуньеса 52 шу дьлнад. ТIахьежача наддй, лелалуш кубинец на из, цу тIа цун хаиара сар хьагаргбоаш да цун хьннар, каст-каста лоранпка уха сас хетаалуш а вад из. Цхьабахьда, из ва медикашта хьалхашка Іалаьмате хала декхар оттадаьр бахьан фу долаш дьа олархIаргда цунна ух 40 шера чухь наб яр яхар фуд хоаш на хилар?

«Сера хана каст-каста простудан лаьцаб хьаьхенхан

Лора хьехамаш

ЛОРАЛЕ ГРИППАХ

Грипп — дуьхен тIа эгтара тIоагIарIа даьржача дукха гаьна да. Из дувзаденна да лаэар ферца. Іьнца дIаьхоца доалаш хилерга. Фейа цкъа сага организмана чуйолх Іалъамате духха микробаш вирусаш.

Садикъача, цIена фо чу ца доагIача, духха лах гулдуча помещенешка хьаьул гриппа вирусаш, из дIа-ioха далара эшпаш дола хьаьаш.

Промышленни предприятешка, берий учреждешешка, общественни ихачан, торговле предприятешка санитарно - гигиенически режим леларгах тешша да, адамаш ту лазарах лораделга.

ДуххагIа цамогаш хул вентиляци йоаццан е из ихоачам хиллай болх бан йоаццан йолаш а къьлача помещенешка, болх бен бола нах.

Помещенешка да ма доагIара фо чудоагIаш, чура фо цIенлуш хиналг. Іьнца ло ду из вирусий низ кIезигбе, тIаннха наха иэкъе грипп а кIезигагIа дIа-ioха дарж. Помещенешка доагIара. Орга1шзма вирусашта цу къьлаторга цIена фо чудоагIаш хилча, кIезиглу вирусаш. Гриппа духьалара профилактнка яра эгтара аттагIа болх нинъ ца из. Цудухьа гриппа дьржача хана кастагIа цIена фо чухьхийта деза цIенош ка, учрежденешка, производстве. Бакъда, лорадала веза цеслаел, шелвелда сенхагIа тIалоаш гриппи. Болхлой смена йолалладе, е дельхьийга хIама дуача хана хьаьдела деза кор, ни!.

Фа сунъзаш йола вентиляци вийса болх бен цахадаш тIаьда герми хьехкаши помещени цIенеш ихача, вирусий концентрацин лолду.

Наха юкъе гриппа эпидемни йолча хана, дика новкъостал ду дуаэна вIашкадйлача хинисел яьча жаскапа. Уж хIара деина биття а, царна ашъ етта а еза. Уж санна йолча маскех пайда ийбу медицински болхлоша а.

Гриппана дукхагIа Іалаьмате эффективни метод я ультрафиолетови сIанарашта помещенешка облучени елга. Цу лазара духьалара профилактика яра хIанз пер-па пайда ийбу биологически активность дьяГьенна йола вирусаш чуйоагIача гриппозни вакцинех. Цар организм кийчъо гриппа духьалъоттадургIоаш. Прививка яьрашта юкъе кхоаза кIезигга хул гриппах цамогаш бархI.

Профилактически прививех пайда баргбаш коллектне бола бсчча нахах. 70 процент бараша уж ца йича. Бакъда, из де-массаза а аттга хьалаш. Цхьабахьда тайпатайпара бахьанаш а лехаш, прививкаш ца ййташ кIалхарабувл. Хьаьта цхьайолча хана предприятешка вIашгIехьдаIIашкахь вакцинаци елга. Цудухьа предприятей культалхоь, профсоюзни активнстнй, медицински болхлой деихар да болх бен болча наха ма могга йизагIа вакцинаци яйтилга.

Диндалийта йиш йц вакцинаг реакци яла тардулга, бакъда, сика дIайоал из.

ХIанз гриппозни вакцинаш духьагIа ю бераша, ха яьнча наха наха, унпкальни дика йоацача наха гриппа духьалара профилактика яра.

Гриппа духьала профилактика яра гIо ду организм чIоагIъеш ма долча хIамо— цнхадаш ланалнпни ярца, кхъьеграни салоIйгени нийса вIашгIехьдаккхаро, спортада доттагIал леладаро, цIе-на фегга деларо.

Организма вирусашта духьалъотта ниэ хилийтара бокъа лоархIам болаш да духха витамнаш йоахкаш бола кхачи баьр.

Лаккхеъьа дувцаш мел дола чоалхане довца, бакъда, хIара денна терхалде дезаш дола хIаваш гринпа а, кхьа-кеем яьнхха хнй тIа е ухийташ цIена ула а юлаш.

Диндалийта йиш йц цамогаш ю-ьнхха ца йоаццан вар а из волча чуводаш вар а масаза йоаллаш хила веалгга.

Унахо лорашка дIа а ца вугаш, лор цIагIа хьаьеха веза.

Віалла де йиш йоацаш хIама да унахо балха, молагIа йолча общественни мотнвацин. Наха гриппа дIадала тарлу.

Диндалийта мегаргдаш ший граждански декхар, инфекци дIа-ioха йцкара гIо де мегаргдаш.

В. ИЛИСХАНОВ,
Нохч - ГIалгIай республикански санитарно-просвещене Цен лор.

Республика экранан тIа

МОСКВА БАХЬАН ЛАЬТТА ТIОМ

Шиъ дагалоацамашца Советски Союза Маршала Г. К. Жукова яьду: «ДIабаьннача тIемах эгтара чIоагIарIа хьона дагалаттар дуд а, пайна сайна хьаттача, из массаза а оал: Москва бахьан лаьтта тIом»...

Киев бахьан хиппа Іалаьмате кIнза тIом лаьттача хана, Москва дIалаьцаш лаьа йоахкаш пар Гитлер. Цу гIуланга лаьрхIа духха эскар іоацаделар до Москван гонахьа.

15 октябрь тIаотташ моастагIчо дIаIийдар гIородаш Калуга, Калинин, Боровски. Кхерам тIаэттар городанта Наро-Фоминска, Подольск ва Бакъда. Цу тайпара бре вай эскаро тIема парад йир Москверча ШIеча майда тIа. Цитара бабина вай бIухой гIаьрахочуца, майрад а деиад а гойташ Москва ва лораеш лата, фронте дIаухар. Цу хана царна юкъе вар, тIехьаIIа «Вежарин! Ножка я Россе, бакъда, тIехьаIIачкъьа довла моттиг ца! ТIехьаIIачкъьа Москва я!» яха массаза а дахаргдоа деша ашна 8-ча Панфиловски дивизе полнтрук Клочков Василий. 5-ча декабре Советски Экспар контрпаступлени йир. Москва дIанеча перташ бальча тIом тIа фашнстнй ах мнлнон совгIа бола салтий, 1300 танк, 2500 йокхнй топаш хIаланйир Советски Экспаро. Иэзад дечка немецко-фашистски гIаьрахой хIаланйбеи вай бIухоотта ду тIем хьаттача халлха нагарIъ-рабувл. Хьаьта цхьайолча хана предприятешка вIашгIехьдаIIашкахь вакцинаци елга. Цудухьа предприятей культалхоь, профсоюзни активнстнй, медицински болхлой деихар да болх бен болча наха ма могга йизагIа вакцинаци яйтилга.

Диндалийта йиш йц вакцинаг реакци яла тардулга, бакъда, сика дIайоал из.

ХIанз гриппозни вакцинаш духьагIа ю бераша, ха яьнча наха наха, унпкальни дика йоацача наха гриппа духьалара профилактика яра.

Гриппа духьала профилактика яра гIо ду организм чIоагIъеш ма долча хIамо— цнхадаш ланалнпни ярца, кхъьеграни салоIйгени нийса вIашгIехьдаккхаро, спортада доттагIал леладаро, цIе-на фегга деларо.

Организма вирусашта духьалъотта ниэ хилийтара бокъа лоархIам болаш да духха витамнаш йоахкаш бола кхачи баьр.

Лаккхеъьа дувцаш мел дола чоалхане довца, бакъда, хIара денна терхалде дезаш дола хIаваш гринпа а, кхьа-кеем яьнхха хнй тIа е ухийташ цIена ула а юлаш.

Диндалийта йиш йц цамогаш ю-ьнхха ца йоаццан вар а из волча чуводаш вар а масаза йоаллаш хила веалгга.

Унахо лорашка дIа а ца вугаш, лор цIагIа хьаьеха веза.

Віалла де йиш йоацаш хIама да унахо балха, молагIа йолча общественни мотнвацин. Наха гриппа дIадала тарлу.

Диндалийта мегаргдаш ший граждански декхар, инфекци дIа-ioха йцкара гIо де мегаргдаш.

В. ИЛИСХАНОВ,
Нохч - ГIалгIай республикански санитарно-просвещене Цен лор.

ТЕЛЕВИЛЕНИ

20 ФЕВРАЛЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Дошхьу». Художественни фильм. 1-гIа сери.
10.50 — «Нерддараш».
14.30 — «Нерддараш».
14.50 — Вай мехка телевизионни студеи документальни фильмашкахь «Балаяьк балар а техкан», «Краснотурьинск».
15.25 — «Я, Шостакович». 7-гIа симфони. Музыка оагIонах. Документаш. ДагадоагIаршш.
16.10 — «Нерддараш».
16.15 — «...Яхьаьта шу дьлнан боинхагIен».
17.00 — «Вай бешн».
17.30 — «Дешь тIехьа — гIулакхе».
18.00 — Футболах дуьнен хьанкъьашта юкъера вIашгIехьдаIIашкахь тур. Сборни Мексина — сборни СССР. Перерыв йолча хана (18.45) — «Таханн дуьнен тIа».
19.45 — «Нерддараш».
19.55 — «ДоттагIий хьарнаш». Художественни фильм. 3-гIа серн.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Остаиннно нъьнаборнй сайре». Ю. В. Андропова цIерагIча «Ростсельмаш» производственни объединенне болхлошца вIашгIехьдаргда.
23.35 — «Таханн дуьнен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Iуйранера гимнастика».
8.15 — «Ускорение». Документальни фильм.
8.35, 9.35 — К. Г. Паустовскн. «Мещерски оагIорхаш». 6-гIа кнпг.
9.05, 12.40 — Англнйскн мотт. Iомабу 1-гIа шу.
10.05 — «Ха». Спортнан верхнн. Кнргнзскн ССР Iилмай академнн.
10.35, 11.40 — В. П. Катаев. «Белеет парус одинокий». 3-гIа класс.
11.05 — «Латен — са цIа ю». «Помогн-ка, друг!» Фнльм хьаьхиллара нсторех). 9-гIа класс.
11.55 — Цхьаьнан — чоалхане бакъдаран. Дьаьтгнеш ношта телевизионни журнал.
12.10 — Истори. 10-гIа класс. Кнлобнтва — новнзьстая дара совет.
13.10 — «Электроннан вайн».
13.40 — «Эпсаран». Художественни фильм субтнтрашца.
15.10 — «Нерддараш».
17.40 — «Вайранн дуьнен тIа гIоагIа». Документальни фнльм.
18.20 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».
18.40 — «Цхьаннена тара йоацача нхела фнльм». Телевизионни фнльм.
19.00 — Документальни фнльмы.
19.20 — «Хьеранзлен болам». Нохч-ГIалгIай АССР МВД ГАИ начальннкнна М. Ш. Хадиевен цIерагIча хьаьмаш».
19.40 — «ГАИ прнмеи».
19.45 — «Вайна дахьнлла Хнйнсе тIом, берашн». «Малнкан Карвсонн». Мультнплнкацнонни фнльм. 2-гIа серна.
20.00 — Бнатлонах Дуьнен чемпнонат. Норвегера передача.
20.20 — Баскетбол. Европейскн кубокан чемпнонн чуьра. Майлах. «Жальтрнос» (Каунас) — «Лнмок» (Францнн).
21.00 — «Ха».
21.40 — «МоастагIчо кхра ва ца Iугга...». Художественни фнльм.
23.00 — «Нерддараш».

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

21 ФЕВРАЛЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Дошхьу». Художественни фильм. 3-гIа серн.
10.05 — «Хьайбай дуьнен тIа».
11.05 — «Нерддараш».
14.30 — «Нерддараш».
14.50 — «Эрсей кха. Заьаьтгнеш ношкн». «Детнйлаьгнеш шерий комсомолнн» ахача цнклаэара телевизионни фнльм.
15.45 — Дуьненн «Серенада» хьаьнк духовой инструментех нанитета.
18.15 — «Нерддараш».
18.35 — «Эрсей кхаьмаш».
19.00 — «Ха».
19.05 — «Таханн дуьнен тIа».
19.55 — «ДоттагIий хьарнаш». Художественни фнльм. 4-гIа серн.
21.00 — «Ха».
21.40 — Кннопанорамаш.
23.25 — «Таханн дуьнен тIа».
23.40 — Нлли оал Г. Беседа нас.

II ПРОГРАММА

8.00 — «Iуйранера гимнастика».
8.15 — «Ускорение». Документальни фнльм.
8.35, 9.35 — К. Г. Паустовскн. «Мещерски оагIорхаш». 6-гIа кнпг.
9.05, 12.40 — Англнйскн мотт. Iомабу 1-гIа шу.
10.05 — «Ха». Спортнан верхнн. Кнргнзскн ССР Iилмай академнн.
10.35, 11.40 — В. П. Катаев. «Белеет парус одинокий». 3-гIа класс.
11.05 — «Латен — са цIа ю». «Помогн-ка, друг!» Фнльм хьаьхиллара нсторех). 9-гIа класс.
11.55 — Цхьаьнан — чоалхане бакъдаран. Дьаьтгнеш ношта телевизионни журнал.
12.10 — Истори. 10-гIа класс. Кнлобнтва — новнзьстая дара совет.
13.10 — Советски монументальни-декоративни искусство. «Ленинан цIерагIчу совхоз» (гIалгIай меттаи).
13.40 — «Знани — нна». Телевизионни журнал.
14.10 — «Таханн вай юргнгача Россенга дагадоа...». Русскей литературе патриотизм йолалуьш.
15.10 — «Нерддараш».
17.00 — Искусства говзанчаш КПСС XXVI съезда.
17.25 — «Уйла» е нефорнацнн.
17.45 — Хьайбашлелдеш Кхъьегарга хьаьхиллара экономнческнй совхоз (гIалгIай меттаи).
18.15 — Кнножурнал.
18.25 — «Нохч - ГIалгIайчен ди».
18.45 — «Ритмнческн гнмнастнка».
19.15 Хоккеен СССР чемпнонат. «Сокол» — «Спартак». 2-гIен 3-гIен периодаш.
Перерыв йолча хана (19.45)— «Бийса дахьлла хийла шун, берашн».
20.00 — «Лыжня России». Ерригсоюзни лыжни спорта нас.
21.00 — «Ха».
21.40 — Советски Экспарн Тlемаш-форда Флотен дIа дахь Советски Экспара Централни академнчески театрера концерт.
Нистедьяча (23.10) — «Кеп ладарш».

РАДИО

20 ФЕВРАЛЬ

6.40 — Керда хоамаш.
6.55 — 7.00 — Хоамаш. Хаоттам.
8.15 — Республнканскнн газетнй обзор.
8.30 — Передачай программаш.
8.35 — Реклама.
8.40 — Ланхача къьегарга-маш. Нохч-ГIалгIай мотторга ва хьалхашт тIехьа». Рейд.
9.15 — 10.00 — «ДоттагIнен концерт».
11.15 — Бонпхнйбарашта берпгI ахьар! «Тешшаеи - Нахьожнмахоп» (нохчнй меттаи).
11.30 — «Микрофонаца Гроэнен болла».
11.50 — 12.00 — «Хьалха дIа-ioхаделар». Белашна 100 шу дпнарга.
12.15 — Передачай программаш. «Освобождение».
13.00 — 13.15 — «Партнзмен пропагандан хьаьлхалаттара опыт».
13.15 — Нлли оал Нохч-ГIалгIай заслуженнн артнста Далдаров Ахьмадан.
16.00 — 17.00 — «Хьажара (уйлаэарш). Концертнй-маш».
17.15 — 18.00 — «Музыкальни почта».

УКВ

17.00 — Лнрнческн нделеш.

23 ФЕВРАЛЬ
СОВЕТСКИ ЭСКАРЕН ТIЕМА-ФОРДА ФЛОТЕН ДIА

6.40 — «Машаэрн хьаьхьегарн лорабеш». Нохч - ГIалгIай АССР тема комнссара В. Н. Кузнецова къьамаьл.
6.55 — 7.00 — Музыка. Хаоттам.
7.15 — Республнканскнн газетнй обзор.
7.30 — Передачай программаш.
7.35 — 7.40 — Хоамаш. Хаоттам.
8.25 — 9.00 — «Шоаиа дуьхьа ера дахарашт».
11.20 — 12.00 — «Сонтша нлелеш доахьа, ханна». Концерт.
15.15 — 15.30 — «Ништа гIулакх ду вай мехкахьоца» (гIалгIай меттаи).
16.00 — «Школьнн глобусе».
16.30 — 17.00 — «Нана тIехьа» (нохчнй меттаи).
18.00 — 19.00 — «Шун дехьа-раш нхоачашца». Концерт.

УКВ

17.00 — Советски Экспарн Тlема - Форднн Ден хетадеш концерт.
17.35 — Нлелеш, ашарш, хьаьхараш.

Сурт-сибаташ ятолланш ба Голобородько Александр, Сайфулин Геннадий, Фрейндлих Бруно, Яковлев Юрий, Витторан Эммануил.

Фильм доаннхаш дагеъа лаьцад Чехословаке, Германски Демократнчески Республнка, Венгре нкинематографнсташа.

«ГIЮТТАМА МАЙДА»

Ништа цIи йолаш да москвнскнн кнноматографнстана дьаьнгеш ресо. ловзаэу Гражанскн салоIйгени нийса вIашгIехьдаккхаро, спортада доттагIал леладаро, цIе-на фегга деларо.

Организма вирусашта духьалъотта ниэ хилийтара бокъа лоархIам болаш да духха витамнаш йоахкаш бола кхачи баьр.

Лаккхеъьа дувцаш мел дола чоалхане довца, бакъда, хIара денна терхалде дезаш дола хIаваш гринпа а, кхьа-кеем яьнхха хнй тIа е ухийташ цIена ула а юлаш.

Диндалийта йиш йц цамогаш ю-ьнхха ца йоаццан вар а из волча чуводаш вар а масаза йоаллаш хила веалгга.

Унахо лорашка дIа а ца вугаш, лор цIагIа хьаьеха веза.

Віалла де йиш йоацаш хIама да унахо балха, молагIа йолча общественни мотнвацин. Наха гриппа дIадала тарлу.

Диндалийта мегаргдаш ший граждански декхар, инфекци дIа-ioха йцкара гIо де мегаргдаш.

В. ИЛИСХАНОВ,
Нохч - ГIалгIай республикански санитарно-просвещене Цен лор.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковского, ул. 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; редактора заместнтеля — 2-85-07; бехнтокхана секретара — 2-84-68; отделнй: партнйна вахара — 2-54-04; промышленностен транспорт — 2-65-01; юрта боххана — 2-47-84; культура — 2-64-75; письмой — 2-85-64, корректорскае — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ереи, шоаттен деноашка

СФ00033. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заза № 728.